

زنده جاويد

على صغيرا

صغیرا، علی، ۱۳۵۷ -
زندة جاوید: زندگانی و نمونه اشعار شاعر شهیر استاد محمد حسین صغیر
اصفہانی / مولف علی صغیرا - اصفہان: صغیر، ۱۳۸۵.
۲۲۴ ص.

ISBN : 964-5862-50-7

نہرمنویشی بر اساس اطلاعات فیہا.
۱. صغیر اصفہانی، محمد حسین، ۱۳۷۳ - ۱۳۴۹ - سرگذشتنامہ، ۲. شعر
فارسی - قرن ۱۴. ۳. شعر مذہبی - قرن ۱۴. الف. عنوان.
۷۹ ص / PIR ۸۱۳۳
۸۶۱/۶۲
۱۵۱۱۶ - ۸۵ م
کتابخانہ ملی ایران

نام کتاب: زندہ جاوید

مؤلف: علی صغیرا

ناشر: انتشارات صغیر با همکاری نشر امنیت

صفحه آرایشی: کاما

چاپ: اول / ۱۳۸۵

شمارگان: ۲۰۰۰ جلد

قیمت: ۱۵۰۰ تومان

شابک: ۷ - ۵۰ - ۵۸۶۲ - ۹۶۴

محل نشر

۱- اصفہان: الف) خیابان علامہ مجلسی، بازار مجلسی، انتشارات صغیر

تلفن: ۰۹۱۳۳۲۵۶۶۷۸ - ۲۲۹۰۸۲۸

ب) دروازہ دولت، ابتدای چہارباغ پایین، انتشارات و کتابفروشی نقش.

تلفن: ۲۲۳۷۷۹۹

۲- تہران: صندوق پستی ۱۶۴۱۵/۱۷۷ نشر امنیت

تلفن: ۸۸۹۷۲۲۳۲ - فکس: ۸۸۹۷۲۲۳۰ - پست الکترونیک: amniat@email.com

فهرست اجمالی

فصل اول: خاطرات و کرامات	۱۷
فصل دوم: برگی از اشعار	۱۰۳
فصل سوم: تکبیتی‌های آموزنده استاد صغیر	۱۱۷
فصل چهارم: دوبیتی‌ها و رباعی‌هایی از استاد صغیر	۱۳۵
فصل پنجم: آرایه‌های ادبی و اوزان در شعر استاد صغیر	۱۴۳
فصل ششم: متن خطبة الغدير و ترجمه منظوم آن	۱۵۳
ضمیمه	۲۱۵
منابع و مآخذ	۲۲۳

فهرست تفصیلی

۱۱	تقریظ استاد شهیر اصفهانی
۱۴	مقدمه مؤلف
۱۷	فصل اول: خاطرات و کرامات
۱۹	سلاله‌ای پاک
۲۰	مکتبی یک‌روزه
۲۰	بام و شام شاعر شیرین‌کلام
۲۱	خاطره‌ای از ماه محرم
۲۳	نمی‌خواهم حاجی اسمی باشم
۲۳	شب‌زنده‌داری
۲۴	خاموش و پرخروش
۲۵	صغیر در جستجوی پیر
۲۷	مجلس عزاداری در منزل
۲۷	الهام شعر در خواب
۲۹	نقطه سیاه
۳۰	دو روی یک ورق
۳۰	وفای به عهد
۳۲	علت تخلص به صغیر
۳۳	مشکل یخ
۳۴	عصر حجر
۳۵	دوست‌داشتنی‌ترین شعر
۳۶	مهمان سیدالشهداء (ع)

۳۶	چرا با حرام؟
۳۷	من اجازه نداشتم
۳۸	گوسفندی در حال جان دادن
۳۹	قصیده‌ای در منقبت حضرت رقیه رضی الله عنها
۴۲	استخدام در بانک
۴۲	شعر فی البداهه
۴۲	خرید جهیزیه
۴۳	سؤال از امام زمان (عجل الله تعالی فرجه الشداد)
۴۵	سفارش علامه امینی
۴۶	علاج سیاه سرفه
۴۶	درمان درد دندان و تب
۴۶	لطف حضرت علی رضی الله عنه
۴۷	بر وزن شعر حافظ
۴۸	گنج بی‌نیازی
۴۹	تغالی به دیوان حافظ
۴۹	کلید و قفل
۵۰	احتکار
۵۱	هفده سال بلا تکلیفی در برزخ
۵۳	کتاب و رختخواب
۵۳	تحويل علم
۵۴	مستحباتم در برابر یک قصیده
۵۶	به اذن خدا
۵۷	روایتی در فضیلت امیر مؤمنان علی رضی الله عنه
۵۸	دو بیت چاره‌ساز
۵۹	تذکر
۶۱	احترام به سادات
۶۴	اشعار روی فرش
۶۴	اشعار بر روی سماور
۶۵	نگاه به قلیان

۶۶	تشویق شوقی ساز
۶۷	برنج‌ها وارفته و مرغ هم سوخته
۶۸	تأثیر کلام
۷۰	استدلال برای ظهور
۷۱	نصیحتی انسان ساز
۷۲	جلال شیرازی
۷۴	صغیر و کبیر
۷۵	رفتن به وکیل آباد
۷۷	چاره صدای گنجشکها
۷۸	استاد صغیر، دستگیر فقیر
۷۹	پول هندوانه‌ها
۸۰	ذوالفقار
۸۱	ذکر زیر لب
۸۲	فقط در مدح اهل بیت (علیهم السلام)
۸۴	فرق شاعر و نویسنده
۸۴	پاسخ به حزب توده
۸۴	تأیید شعر
۸۶	بنده نوازی حضرت عباس (علیه السلام)
۸۷	هدیه‌ای از امام حسین (علیه السلام)
۸۷	مرده دلان
۸۸	گریه امام زمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف)
۹۰	وصیت استاد به فرزندان
۹۱	کرامت حضرت زهرا (علیها السلام)
۹۲	خسته شدن از این دنیا
۹۳	عنایت حضرت زهرا (علیها السلام)
۹۶	با نام حسین (علیه السلام) جان به حق داد صغیر
۹۷	شعر استاد پس از وفات
۹۷	فاتحه
۹۷	توصیه‌ای از استاد به شاعران

روح صداقت و لطافت از آثارش هویدا است و آنچه از سیر اجمالی و مطالعه آثار و سجایای اخلاقی این شاعر بلندپایه دریافت می‌شود، خلوص نیت و صفای باطن و معتقدات قلبی است.

این کمترین، بارها به محضر این استاد عالیقدر، به خصوص در «انجمن ادبی کمال» افتخار حضور داشتم. او در جاده‌های عینی و تجربی تاریخ سفر کرده و معارف و علومش را به پای تجربه گرفته و در عالم عشق و شیدایی مراتب ترقی و منازل کمال را برای قرب وصال طی نموده و معتقد بود تادلی آتش نگیرد، حرف جانسوزی نگوید؛ و این طریقت شاگردان مکتب الهی است که «الشعراء تلامیذ الرحمن» و شعر جهت‌دار همیشه بر تارک تاریخ می‌درخشد. چه بسا اشعاری که قبل از شاعرش از بین رفته و چه بسا اشعاری که بعد از شاعر آن چون خورشید درخشان در آسمان ادب درخشیده و سینه‌به‌سینه نقل و جاودانه شده‌اند. رمز جاودانه ماندن شعر صغیر یکی مردمی بودن آن و دیگری در جهت اخلاق و تهذیب و فضایل انسانی سروده شدن آن است.

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله می‌فرمایند: اگر در زیر این آسمان گنجی باشد کلید این گنج به دست شاعران است؛ زیرا در شعر حکمت است و شعرا فرماندهان ملک سخن‌اند: «الشعراء امراء الکلام».

آزادگی و وسعت اندیشه و سعه صدر و صفای باطن و خوش مشربی و اخلاق اسلامی در چهره صغیر اصفهانی مشهود بود. مردم او را دوست می‌داشتند چون او مردم را دوست می‌داشت و هنر، وقتی مورد پسند قرار می‌گیرد که صاحب اثر متخلّق به اخلاق اسلامی باشد. به جرئت می‌توان گفت اشعار صغیر اصفهانی در تمام محافل ادبی و به خصوص هیأتها و مجالس روضه‌خوانی زبانزد خاص و عام و نقل مجالس بوده و هست. غزلیاتش شیرین و قصایدش دلپذیر و قطعاتش حکمت‌آمیز و رباعیاتش شورانگیز و تک‌بیتی‌هایش ذوق‌انگیز و مثنویاتش جاذب است و حد همین است سخندانی و زیبایی را.

اینک بسی جای خرسندی است که مجموعه ای نفیس توسط جناب

حجت الاسلام آقای علی صغیرا، نوه شاعر شهیر مرحوم صغیر اصفهانی با عنوان
زننده جاوید فراهم آمده و گلچینی ارزشمند از آثار جاودانه و دورنمای زندگی این
شاعر محبوب القلوب است که امید است مورد عنایت ادب دوستان و
نکته سنجان شعر فارسی قرار گیرد.

در پایان، این قطعه را به روح والای این شاعر با اخلاص تقدیم می نمایم:

هر ذره ز خورشید نشانی دارد هر کس به درون خود جهانی دارد

هر شبنجه که بر شاخه گل می بینی یک روز بهاری و خزانگی دارد

اگر گل بساغ جاودانی هنر

می ماند و عمر جاودانی دارد

مصطفی هادوی «شهیر اصفهانی»

استاد دانشگاه و مسئول انجمن ادبی هنرمندان

شهریور ۱۳۸۵

مقدمه مؤلف

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي نَوَّرَ قُلُوبَ الْغَارِفِينَ بِنُورِ مَعْرِفَتِهِ وَ أَثَبَّتْ قُوَادِ أَنْبِيَائِهِ وَ أَوْلِيَائِهِ بِقِصَصِ الْأَنْبِيَاءِ وَ أَكْمَلَ إِيمَانَ الْمُسْلِمِينَ وَ الْمُؤْمِنِينَ بِوَلَايَةِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ، الصَّلَاةُ وَ السَّلَامُ عَلَى أَشْرَفِ الْمَخْلُوقَاتِ وَ خَاتَمِ الْأَنْبِيَاءِ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ اللَّعْنُ الدَّائِمُ عَلَى أَعْدَائِهِمْ أَجْمَعِينَ

خداوند را سپاسگزارم که از دوران نوجوانی مرا با محاسن و الای روحی - رفتاری و اشعار پدر بزرگم، زنده یاد استاد محمد حسین صغیر اصفهانی آشنا نمود.

هر چند عدم آشنایی با علوم و معارف در آن زمان مرا از بهره‌مندی شایسته و کافی از اشعار عرفانی محروم می‌ساخت، اما پس از تحصیلات در رشته ادبیات و توفیق ورود به حوزه علمیه و با عنایت حضرت ولی عصر - عجل الله تعالی فرجه الشریف - با آشنایی و مطالعه متون معتبر شیعه، توفیق درک بهتر اشعار ایشان را یافتم.

اگرچه زمان حیات ایشان را درک نکردم، اما هر از گاهی به مناسبت‌های مختلف، از افرادی که در زمان حیات استاد صغیر با ایشان معاشرت و مصاحبت داشته‌اند کرامات و خاطراتی شیرین در مورد ایشان می‌شنیدم و همواره این سؤال که چگونه ممکن است ایشان با اینکه علوم مدرسه‌ای و دروس حوزوی را نخوانده‌اند، توانسته‌اند از سنین کودکی تا هفتاد سالگی حدود بیست هزار بیت، که غالباً در مدح و منقبت اهل بیت (علیهم‌السلام) است بسرایند و توجه خاص و عام را به خود معطوف دارند و آوازه و طنین اشعارشان، مرزهای جغرافیایی را درنوردند و در مشاهد مشرفه ایران و عراق و شام مشاهده شود و شیفتگانی با خواندن اشعارشان از شهرها و کشورهای مختلف به سوی ایشان بشتابند و مزارشان مطاف اهل دل شود.

تا اینکه دریافتم استاد صغیر به واسطه عنایت اهل بیت (علیهم‌السلام) و تهذیب نفس،

حکمت و اخلاق عملی، اسرار لدنی را در کتاب دل خود فرا گرفته‌اند و در عمل و اشعار خود آنها را متجلی ساخته‌اند و از این رو اشعار و کلام ایشان دلها را متأثر و به خود معطوف می‌کند. چنانچه خود می‌گویند:

نساییدن مهجوران سوز دگری دارد حوالی که ز دل خیزد بر دل اثری دارد

و به حق ایشان را می‌توان نمونه عملی این حدیث حضرت امام صادق علیه السلام دانست که فرمودند:

مَنْ زَهَدَ فِي الدُّنْيَا وَلَمْ يَجْزَعْ مِنْ ذُلِّهَا وَلَمْ يُنَافِسْ فِي عِزِّهَا هَدَاهُ اللَّهُ بِغَيْرِ هِدَايَةٍ مِنْ مَخْلُوقٍ
وَعَلَّمَهُ بِغَيْرِ تَعْلِيمٍ وَ اثْبَتَ الْحِكْمَةَ فِي صَدْرِهِ وَ أَجْرَاهَا فِي لِسَانِهِ.^۱

هر کس در دنیا زهد ورزد و وقتی دنیا او را خوار می‌کند جزع و فزع نکند و برای به دست آوردن بزرگی و جاه دنیا مسابقه ندهد، خداوند او را بدون هدایت مخلوق هدایت می‌کند و بدون اینکه از کسی آموزش بگیرد خداوند به او علم می‌دهد و حکمت را در قلبش استوار می‌کند و بر زبانش جاری می‌سازد.

از این رو بنا به توصیه بعضی از علمای اصفهان و تنی چند از آگاهان در عرصه شعر و ادب، جهت بیان زوایایی از زندگی این شاعر دلسوخته اهل بیت علیهم السلام، به جمع‌آوری و تألیف این کتاب همت گماردم. در پایان از همه کسانی که در فراهم نمودن این مجموعه این بنده حقیر را یاری نمودند تشکر و قدردانی می‌نمایم.

و آخر دعوانا ان الحمد لله رب العالمین

علی صغیرا

خرداد ماه ۱۳۸۵ ش مطابق با جمادی‌الاولی ۱۴۲۷ ق